

Antón Costas

Més Europa o millor Europa?

En conversa de fa unes setmanes, un bon amic, funcionari europeu del més alt nivell, va fer un comentari que em va deixar sorprès. Pel que sembla, després del Brexit, tant en les reunions internes de la Comissió com amb els països membres ningú no parla que la solució al malestar i mal funcionament de la Unió Europea sigui “més Europa”. Excepte els espanyols, va concloure.

La meua particular experiència confirma aquesta asserció. Al llarg dels últims mesos he participat en diversos debats sobre la crisi, el funcionament de l'euro i el futur de la Unió Europea. De manera general, les propostes que sorgien en aquells debats espanyols eren de “més Europa”.

La meua impressió és que el que necessitem no és més Europa sinó millor Europa. Aquella millor Europa significarà que en alguns casos la solució és menys Europa. En d'altres es necessitarà més responsabilitat europea, com en la gestió macroeconòmica i en el frau en l'impost de societats.

La política europea d'harmonització de normatives sectorials nacionals ha portat a un excés de regulació comunitària. Aquelles regulacions arriben en alguns casos a aspectes nimis o esperpèntics. En aquest terreny necessitem tornar competències als estats. És bo per al dinamisme econòmic europeu fomentar una competència de polítiques nacionals més gran.

Un altre àmbit en què el mal funcionament de la Unió Europea és evident és en el del creixement i l'ocupació. Des del 1999, l'any de la posada en marxa de l'euro, la zona euro ha tingut pitjors resultats econòmics en comparació amb països semblants, com els Estats Units, el Canadà, Noruega, el Regne Unit o Austràlia. I l'atur ha estat més alt. A més a més, a partir del 2010, la zona euro ha estat l'única regió econòmica del món que va

tornar a la recessió. És evident que alguna cosa no rutlla en la gestió macroeconòmica de la Unió Europea. Aquest mal funcionament no és temporal, sinó estructural.

A aquest mal funcionament micro i macroeconòmic s'hi afegeix el problema del dèficit democràtic de les institucions i de les polítiques europees. Així, les decisions sobre política fiscal –un àmbit clar de sobirania nacional– han estat adoptades per representants de la Unió Europea que no han de respondre políticament davant els

S'ha de respectar la identitat de cada Estat si no volem que més Europa acabi representant la fi d'Europa

ciutadans. És comprensible la falta de legitimitat democràtica que senten els alts funcionaris europeus en aquest moment.

És necessari repensar l'arquitectura institucional i política europea. És a dir, pensar l'anomenat trilema polític europeu, que consisteix a buscar una millor harmonia entre els tres vèrtexs del triangle europeu: el que ha de fer la Unió Euro-

pea; el que han de fer els estats, i la participació de la societat en aquestes decisions.

La idea de trilema implica que no es pot avançar en els tres fronts alhora. Si volem que l'economia funcioni millor, que els països puguin afrontar amb més flexibilitat, eficàcia i equitat els seus problemes socials específics i que aquestes decisions tinguin més legitimitat democràtica això implicarà tornar competències als estats i donar més poder de decisió a la societat. En aquest terreny, menys Europa és millor Europa.

Quan es diu que la solució és “més Europa” normalment s'està proposant d'avançar cap a uns Estats Units d'Europa. Penso que això és una fantasia. El projecte d'una unió política d'Europa no està en l'agenda dels països que són decisius en el funcionament de la Unió Europea, ni tampoc en la dels seus ciutadans. No hi ha un propòsit comú en aquest sentit. Tampoc no crec que el camí sigui una Europa a dues velocitats, com passa ara amb la zona euro i els nou països comunitaris que no en formen part.

Per tant, el camí per buscar un millor funcionament d'Europa ha de ser un altre. I considero que no pot ser cap altre que buscar una coordinació més gran de les polítiques nacionals, tant de les polítiques pressupostàries com de les econòmiques i socials. Cada país europeu té la seva identitat. I cal respectar-la si no volem que més Europa acabi sent, paradoxalment, la fi d'Europa.

Tornar competències i responsabilitats als estats i donar més poder de decisió als ciutadans pot fer créixer en moltes persones el temor del proteccionisme i dels nacionalismes que van poblar Europa als anys trenta i van desembocar en la Segona Guerra Mundial. Però segons la meua opinió, aquests nacionalismes excloents tindran més força si no som capaços de repensar millor el funcionament del trilema europeu. I per a aquesta reflexió, la idea de més Europa no implica una millor Europa.●

A. COSTAS, catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona

Jordi Llavina

Una cosa meravellosa

Sempre que vaig al mercat de la meua ciutat, cada dissabte de bon matí, per abastir-me de verdura, fruita i hortalisses a la parada dels amics Pere i Cristina, recordo un bell poema de José María Valverde, *La mañana*. El poeta hi dona compte de la tornada de la seva dona a casa, després d'haver fet la compra: “Tú me llegas / con tu cesto, cargada de milagros”. Els versos refereixen aquell *miracle* de les provisions per a la setmana: “La verdura / aún viva, sorprendida mientras duerme, / las patatas mineras y pesadas / de querencia de suelo”. Quina exquisida enumeració colorista! “Y un aroma / noble de pan por todo, y su contacto / rugoso de herramienta” (*herramienta*, per cert, és una paraula que aquest autor, de filiació i fidelitat marxistes, feia servir sovint). Un

poema de veritat és el que, un cop llegit, s'instal·la per sempre en la nostra consciència. ¿Com no hi ha de tornar, aquest, a la meua memòria, dissabte rere dissabte, quan, de bell nou a casa, vaig col·locant cada cosa al seu lloc?: “Considero / la textura del vino y de la fruta, / estudio mi lección de olores”.

La mañana acaba d'una manera molt cristiana, diguem que inversament eucarística, no marxista: “Noto / que todo se hace yo porque lo traes / a entrar en mí, y estamos en la mesa / elevados, las cosas y nosotros, / en el nombre del mundo, como pobre / desayuno de Dios, a que nos coma”. Per tant, és Déu qui acaba empasant-se els cossos i el temps que contenen, barreig de carn i ossos, de consciència bategant, fosca sang i anys gastats.

Recupero un altre poema, en aquest

cas d'Antonio Gamoneda, *Sabor a legumbres*. Ens representa verbalment la *litúrgia* del sopar en el si d'una família que no té res més que un humil plat de llegums per regalar-se a l'estómac. Comença, també, d'una manera molt descriptiva: “Las legumbres hervidas, golpeadas / a fuego en las cazuelas, espesaron / una parte del agua, retuvieron otra parte consigo”. Tot seguit, el poeta, solidari amb els de la seva classe, reconeix que “es posible que coman en el mundo / muchas gentes, hoy, esto”. El que estremeix és el final, nítidament i lluminosament comunista: “Yo siento / en el silencio machacado / algo maravilloso: / cinco seres humanos / comprender la vida a través del mismo sabor”. Que diferent del de Valverde! I, tot i això, quin parell de magnífics, memorables poemes!●

Pilar Rahola

Què li passa al PDECat?

La tendència a desaparar-se trets al peu és molt pròpia del sobiranisme. Hi va haver un temps en què aquesta pràctica era recurrent a ERC, on hi havia una voracitat saturniana per devorar els seus i els errors estratègics s'acumulaven. Avui, aquesta incapacitat de mostrar una estratègia definida, sumada al gust per complicar-se la vida, comença a ser la característica del nou partit sorgit de les velles cendres de Convergència.

Què li passa al PDECat? Ho té tot per mostrar-se com un gran atractiu polític: es mou en l'espai central ideològic, té un important poder municipal, és el partit de l'actual president i està presidit per l'home que ha liderat el procés històric que estem vivint. És a dir, té Mas i Puigdemont, i suma gent de la categoria de Munté, Jané o d'altres, a més de posseir alcaldes joves amb ímpetu i líders de nova fornada com Pascal o Bonvehí que auguren molt de futur. Fins i tot gent de vell recorregut gaudeix de gran reputació i la prova és Trias, que està més valorat que l'actual alcaldessa. Si els actius de lideratge són molt importants, en el terreny ideològic té un gran marge, perquè avui és un espai semipoblat: el

Què fan obrint l'inútil debat de la candidatura? Quina pressa tenen per obrir un meló tan inestable?

territori central sobiranista, allunyat de la dreta reaccionària i de l'esquerra dogmàtica, i els marges del qual només topen amb ERC i Comuns. I per acabar, és un partit acabat de formar i la vella herència del qual no li impedeix d'entrar amb coratge al segle XXI. És a dir, ho té tot de cara per consolidar-se i créixer.

I, tanmateix, no acaba d'afinar. Va passar amb el congrés fundacional, l'embolic del nom i la baralla interna pel Consell Nacional, a més de no aconseguir imprimir caràcter en el debat polític.

Però tot inici és difícil, i més en el cas del PDECat, que tots volen veure arrasat, de manera que hi havia temps. Però ara? Què fan obrint l'inútil debat de la candidatura? Era necessari? Quina pressa tenen per obrir un meló tan desestabilitzador? I la pregunta val per a tothom, per a Puigdemont, que podria estalviar-se les presses dient que té pressa; per a Mas, que podria estalviar-se la pressa de dir-li a Puigdemont que té pressa, i per a Munté, que va tenir un atac de pressa, assegurant que Mas seria un gran candidat. Per descomptat que ho seria (o ho serà), i per descomptat que Puigdemont s'hauria de quedar, si no es culmina el procés, i per descomptat que hi ha molts supòsits, però el resum és simple: frenin una mica aquest atac de pressa que els té agafats. Perquè el realment important ara és consolidar el seu partit, alimentar el seu espai ideològic i aconseguir governar en aigües turbulentes. Encara sense pressupostos, amb l'ofensiva estatal i el flanc judicial en potència, quin sentit té parlar de successions i candidatures? Només serveix per alimentar les tertúlies, crear desconcert en els votants, angoixa entre els militants i conya entre els adversaris. Mal negoci.●